

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 16

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

18. aprila 1963

Pacem in terris

Papež Janez XXIII. je brez dvoma eden izmed najbolj razgibanih poveljav katoliške Cerkve modernega časa. V kratkem času svojega vladanja je sklical nov vesoljni cerkveni zbor, spremenil nekatere bogoslužne obrede, vili novega duha vatikanskemu glasilu „Osservatore Romano“ in izdal doslej že osem okrožnic. Med temi sta zlasti dve, Mater et Magistra in zadnja, Pacem in terris, ki bosta z vso težo načel vplivali na nadaljni razvoj človeške zgodovine.

Moderni papeži so s svojimi okrožnicami začeli posegati, vedno čisto primerno, v razvoj človeštva, tako posameznika, kakor družbe in narodov. Od okrožnice Rerum novarum, ki ne pomenja začetka, temveč predstavlja krono delovanja, v katerem je Cerkev pokazala svoje najvišje zanimanje za težave delovnega človeka v družbi, ki se socialno ni bila čuteča, je bila Sv. stolica vedno čuječa in aktivna, ter je zlasti na področjih svojega vpliva vpelevala spremembe v skladu s svojimi načeli reševanja socialnih problemov. Pozneje je njeno delovanje prešlo tudi na mednarodno področje, zlasti ko so se pojavile rasistične zmote, ki so pogreznile svet v eno najstrašnejših vojn. Okrožnica Mit brennender Sorge je bila najostrejša reakcija proti vsemogočnosti države.

Pij XI. je v potrditve in razširitev Rerum Novarum po štiridesetih letih objavil leta 1931 Quadragesimo anno, s katero je potrdil doktrino okrožnic, ki so izšle pred njo, o odnosih človeka do sočloveka na socialnem področju. Mater et magistra je posegla še globlje v socialni odnos med posameznikom in družbo ter je napravila pravo socialno revolucijo med doslej še vedno reakcionarnimi plastmi človeške družbe.

V svoji novi okrožnici Pacem in terris — Mir na zemlji — pa se papež Janez XXIII. oddalji od splošnih načel, ki naj vodijo medsebojne odnose med posamezniki in opozori na tista, ki naj vladajo med skupinami in narodi, da se bo utrdil mir, temelječ na spoštovanju „reda, ki ga je postavil Bog“, se pravi, na naravnem pravu, proti kateremu se zaganjajo nered, ki danes vlada na svetu, oboroževalna tekma, polna najstrašnejših groženj ter zaničevanje tistih vrednot, ki tvorijo dostojanstvo človeške osebe. Med seboj se bijeta obdobja vredne red vesolja, delo Boga, in nered, zanikanje reda, delo človeka. Zato mora biti tisti red znova vzpostavljen od temeljev navzgor, v odnosih med ljudmi, s priznanjem dolžnosti, ki so zvežane s pravicami človeka in s pristankom na sožitje, ki pa bo rodovitno samo, če bi temeljilo na resnici in pravičnosti, če bo poživljeno z ljubeznijo in se bo vršilo „v svobodi, se pravi na način, ki pristaja dostojanstvu človeške osebnosti.“

Okrožnico — ima 15.000 besed in je razdeljena na pet poglavij — je papež Janez XXIII. podpisal v torek, 9. aprila in nosi datum 11. aprila. Naslovil jo je „vsem ljudem dobre volje“, toda z vso resnobo opozarja, da je mir mogoče ohraniti samo s pogajanjem. Združeni narodi morajo povečati svoje napore za reševanje mednarodnih sporov. Atomska vojna ne bi sploh smela biti v mislih nikogar. Kajti že samo „atomske poskusi za vojaške namene bodo lahko imeli usodne posledice za življenje na zemlji. Toda mir ostaja le prazen beseda, če ni zgrajen na redu, ki temelji na resnici, zgrajen na pravičnosti, ki jo poživlja usmiljenje in življenje v svobodi.“

„Oblast, ki temelji na strahu pred kaznjivostjo ali na privlačnosti zaradi ne-grade, ne vodi človeka k izpolnjevanju dolžnosti do družbe. Človeška avtoriteta lahko moralno prisili samo, če je tesno povezana z božjo avtoriteto. Slučajnostni nesporazumi med narodi se ne smejo reševati z orožjem, pač pa s pogajanjem. Zaradi oboroževalne tekme človeštvo živi v strahu pred nevihto, ki se lahko vsak trenutek razbesni in ga razdene tako, da si ni mogoče predstavljati. Zato pravičnost, modrost in človečnost zahtevajo, da oboroževalna tekma preneha.“

Janez XXIII. končno na koncu okrožnice, namenjene predvsem katoličanom, poziva na spoštovanje do ne-

Mir v Laosu spet v nevarnosti

V Laosu so komunisti pretekli teden prekršili na rahlih temeljih zgrajen mir, ki so ga lansko leto diktirale tako komunistom, kakor nekomunistom v tej državi Anglija, ZDA in ZSSR. Z močnimi silami so navalili na nekomunistične postojanke na planjavi des Jarres, tako da so oddelki nevtralnega generala Kong Leja morali zapustiti nekatera važna oporišča.

Kakor znano, so komunisti ob premirju obdržali pod svojo kontrolo severni del Laosu, ki meji na severni Vietnam. Iz severnega Vietnama, ki je tudi pod komunistično kontrolo in ki ima direktno zvezo z rdečo Kitajsko, laoski komunisti dobivajo vojaško pomoč. Po njihovem napadu prejšnji teden so nekomunisti ujeli tudi nekaj vojakov iz severnega Vietnama, tako da je razvidno, da je bil napad organiziran skupno s severno-vietnamskimi komunisti in na pobudo rdeče Kitajske. Peking se je takoj po napadu hotel zavarovati pred očmi svetovne javnosti ter je po radiju objavil, da so novi spopadi v Laosu posledica „imperialističnega rovarjenja ZDA“.

Ameriško zunanje ministrstvo je takoj objavilo, da so laoski komunisti izvršili „resno kršitev premirja“ ter pozvali Anglijo in ZSSR na „hitro in učinkovito akcijo za ustaveitev sovražnosti“.

ZDA je pozvala v akcijo Anglijo in ZSSR, ker sta ti dve državi, poleg trilateralne mednarodne komisije, sodelovali aktivno na ženevski konferenci lansko jesen pri sklenitvi mednarodne pogodbe, po kateri mora biti Laos ne-

odvisna in nevtrala država. V pogodbi je bilo tudi klenjeno, da bodo vse tuje sile umaknile svoje oddelke iz Laosu po sklenitvi miru, kar pa so komunisti ponovno kršili.

Prav v trenutku napada laoskih komunistov pa je v Parizu zasedala konferenca SEATO, ki se je je udeležila tudi Francija. To njeno udeležbo zahodnjaki smatrajo kot novo prilževanje Francije svojim zaveznikom, do katerih je ohladila svoje odnose ob izključitvi Anglije v SET.

K zblizevanju jo sedaj sili še posebej novonastali poboj v Laosu, kjer ima Francija še vedno veliko svojih interesov, ki so znova ogroženi. De Gaulle je zato imel na eno uro trajajoč razgovor z ameriškim zunanjim ministrom Ruskom, nakar se je ta razgovorjal še s franciskim ministrskim predsednikom Pompidoujem. Francoski in angleški zunanji minister pa sta imela svoje razgovore.

Opazovalci ugotarjajo, da sicer ni bilo mogoče ugotoviti osnovnih sprememb v francoski zunanji politiki, politiki, ki je razdelila zavezniški tabor, ki jo je oddaljila od njenih zaveznikov, da pa so ameriški in angleški delegati dobili vtis, da De Gaulle poskuša biti prijaznejši, vsaj bolj prijateljski, kakor je bil v zadnjih mesecih.

Na medsebojnih razgovorih so delegati ugotovili, da nevarnost za Azijo ne predstavljajo komunisti v majhnih jugovzhodnih azijskih državah, pač pa rdeča Kitajsko, njeno neprestano rovarjenje po vsem azijskem kontinentu.

Vecno prijateljstvo med Jugoslavijo in ZSSR

Zahodni diplomati, akreditirani pri sovjetski vladi v Moskvi, so prepričani, da se je zaradi kakršne koli nepričakovane spremembe v sporu med Kremljem in Pekingom zgodilo, da je Moskva znova pokazala svojo naklonjenost do Titove Jugoslavije.

Glasi sovjetske KP Pravda je pretekli petek namerel spremenilo besedilo pozdrava sovjetske KP Jugoslaviji za bližajočo se proslavo 1. maja in ga prilagodilo besedilu, ki ga uporablja za ostale komunistične države sovjetskega bloka. Pravda seveda ni navedla razloga za nenavadno spremembo besedila pozdrava, ki ga je prvič objavila na svetno nedeljo.

Diplomatski krogi smatrajo, da so se v Kremlju za tako dejanje, ki je globoko žaljivo za protijugoslovanske kitajske komuniste, odločili verjetno po iznenadni spremembi razvoja odnosov med Moskvo in Pekingom.

Nekateri menijo, da je Hruščov morda dobil v poredeljek ali torej negativen odgovor iz Pekinga na svoj

predlog, naj bi se 30. aprila sovjetski in kitajski delegati raje sestali v Moskvi namesto v Pekingu na razpravo o medsebojnem ideološkem sporu.

Pozdrav za 1. maj Jugoslaviji je šel v tisk v Pravdi v nedeljo zvečer in se glasi:

„Bratske pozdrave delovnemu ljudstvu federativne republike Jugoslavije. Naj se prijateljstvo in sodelovanje med sovjetskimi in jugoslovanskimi ljudstvi razvija in krepi v interesu borbe za mir in socializem.“

Nato je Pravda naslednji četrtek (11. t. m.) objavila — kakor sama pojasnjuje: „Bolj natančno besedilo“ — pozdrava, ki ga je prikrilo takole: „Bratske pozdrave delovnemu ljudstvu socialistične federativne republike Jugoslavije, ki gradi socializem. Naj dolgo živi večno, nekršljivo prijateljstvo in sodelovanje med sovjetskimi in jugoslovanskimi ljudstvom.“

Pravda je Jugoslavijo označila, da „gradi socializem“ prvič, odkar se je Tito spriš s Stalinom leta 1948.

Nova Arabska federacija

Egiptovski ministrski predsednik Aly Sabry je minulo nedeljo objavil, da so Egipt, Irak in Sirija dosegle popoln sporazum o ustavi, ki bo veljal za novo Združeno arabsko republiko, v katero se bodo povezale te tri države.

Nova arabska federacija bo postala dejstvo po plebiscitu, ki ga nameravajo izvesti v nekaj mesecih. Menijo, da bo

vernikov kot oseb ne da bi seveda s tem sprejemali njihove ideje, pač pa izkazovali krščansko toleranco do posameznikov, ki te ideje izpovedujejo. Zato tudi ne odklanja z njimi sodelovanja na praktičnem poprišču, pri izvrševanju določenih socialnih in gospodarskih akcij, toda „vedno v soglasju z naravnega prava, s socialno doktrino Cerkve in pod vodstvom cerkvene oblasti.“

S to okrožnico je papež Janez XXIII. postavil smernice, ki vodijo k trdnemu prijemu najrazličnejših težkih problemov in ki so vredne, da jih vsak posameznik, vsaka skupina in vsak narod ter sploh vse človeštvo resno preštudirajo in se po njih začnejo ravnavati. Okrožnica je namenjena vsem ljudem, brez razlike vere in rase in vsakdo, „ki je dobre volje“, si jo bo tudi prisvojil in po njenih načelih skušal živeti. Potem bo resnično lahko — mir na zemlji.

Nasser prvi predsednik nove državne tvorbe.

Opazovalci menijo, da bo nova arabska federacija pritegnila še druge arabske države v tesnejšo povezanost za končni skupen nastop proti Izraelu. Trenutno Izrael kljub povezavi Egipta, Iraka in Sirije še vedno, vsaj tako menijo zahodni opazovalci, vojaško nadkriljuje Združeno arabsko republiko. Toda polagoma se položaj za Izrael slabša, zlasti, odkar je Nasser ukazal svoji vojski hiteti s produkcijo različnih vrst kratkometnih raket, pri kateri sodeluje več zahodnonemških raketnih strokovnjakov. Izrael se je zato s svojimi vojnimi spustil v akcijo proti tem nemškimi inženirjem ter je med drugim prišlo do dogodka v švic, kjer so izraelski agenti zagrozili otrokom nekega nemškega inženirja, ki dela v Egiptu, naj svojega očeta nagovorijo iz Egipta, sicer...

Švicarska vlada je oba agenta prišla. Istočasno je Izrael poslal noto v Bonn, v kateri zahteva od zahodnonemške vlade, naj prepove svojim državljanom v Egiptu sodelovati z Nasserjem. Bonnška vlada je Izraelu odgovorila, da ne more storiti ničesar, ker so po zahodnonemški ustavi vsi državljani Zahodne Nemčije popolnoma svobodni v svojem gibanju in delu.

Koordinirano atomsko poveljstvo

Članice NATO so pretekli teden na konferenci v Parizu sklenile, da bodo ustanovile koordinirano atomsko poveljstvo, vključno francoske edince.

To poveljstvo, ki bo v resnici mednarodna atomska sila, bo delovalo pod poveljstvom vrhovnega zavezniškega poveljnika v Evropi (SHAPE). Trenutno poveljuje tej organizaciji ameriški general Lyman Lemnitzer.

Pod atomsko poveljstvo bodo spadala letalstva Francije, Belgije, Nizozemske, Zahodne Nemčije, Italije, Kanade, Anglije in ZDA. Atomske naboje bodo preskrbele ZDA, bodo pa ostali v oskrbi ZDA in tudi pod njihovo kontrolo. V to skupno atomsko poveljstvo bodo vklju-

čili tudi ameriške podmornice Polaris, ki plovejo po Sredozemlju.

Delegati na tej konferenci so imeli največ težav s pridobitvijo Francije za včlanjenje v skupno atomsko poveljstvo. Francija je končno pristala, da bo sprejela ameriške atomske naboje za svoje letalske edince, ki jih ima razpostavljene v Zahodni Nemčiji. Te edince so doslej že bile vključene v sile NATO-a in so bile pod direktnim poveljstvom grala. Lemnitzerja.

Tudi na tej konferenci je Francija pokazala, da je pripravljena znova se približati svojim zaveznikom, odkar je skoro prekinila z njimi v zvezi z izključitvijo Anglije iz SET-a.

I Z T E D N A V T E D E N

Venezuelski komunistični teroristi so prejšnji teden pojačali svojo delavnost v prestolnici in na nekaterih mestih v notranjosti države. V Caracasu so zažgali skladišče venezuelsko-severnoameriške družbe Chiclets-Adams. Več oseb so tudi ubili, ker so s strojnimi puškami streljali na policijo, gasilce in celo na ambulančno osebo. Vlada je zaradi povečevanja gverilskih nastopov zaplenila naklado levičarskega lista „Clarín“, zagrozila pa tudi ostalemu tisku, da ne bo trpela „povečevanja vojnih dogodkov“.

Biv. francoski predsednik Georges Bidault, ki iz emigracije ruši sedanjega predsednika De Gaulle, je dobil od brasilske vlade dovoljenje za naselitev v tej državi, toda pod pogojem, da v času svojega zadržanja v Brazilu ne bo nastopal proti sedanjim zakonitim francoskim oblastem.

Gvatemalska vlada je objavila Osnovno listino, ki vsebuje glavna določila gvatemalske ustave, katere veljavnost je bila ob zadnjem državnem prevratu marca meseca ustavljena. Osnovna lista vsebuje določila o svobodi združevanja in delovanja gindikatov in političnih strank ter o izražanju misli in veroizpovedi.

Ameriško mornarico je zadela velika nesreča. Prejšnji teden se je na Atlantskem oceanu 500 km vzhodno od Bostona potopila atomska podmornica Thresher. V globini 2560 m je našlo smrt 129 mož. Nesreča podmornice Thresher, ki je stala nad 40 milijonov dolarjev, spada med največje podmorniške nesreče na svetu. Najvažnejše podmorniške nesreče v zadnjih letih so bile naslednje: 1955: britanska podmornica „Sidon“, 13 mrtvih; 1953: turška podmornica „Dumlupınar“ 81 mrtvih; 1952: francoska podmornica „La Sibyle“ 48 mrtvih; 1951: britanska podmornica „Affray“ 75 mrtvih; 1950: brit. podmornica „Truculent“ 65 mrtvih; 1949: francoska podmornica „Phenix“ 63 mrtvih in japonska podmornica I-63 81 mrtvih; 1943: ameriška podmornica „Argonaut“ 102 mrtva.

Nelson Rockefeller, guverner države New York je ostro napadel zunanjo politiko predsednika Kennedyja do Kube

in njegovo zadržanje do Hruščova. Zaradi Kennedyjeve odločitve, da bo z vsemi sredstvi preprečeval pripravljanje napadov kubanskih borcev za svobodo z ameriškega področja, je prišlo do krize v kubanskem revolucionarnem svetu. Predsednik tega sveta dr. Miro Cardona je kot protest proti najnovejšemu zadržanju ameriške vlade do komunističnega diktatorja na Kubi odstopil, ker s svojimi nasveti in predlogi pri ameriški vladi ni uspel, da bi kubanskim borcem za svobodo omogočila sredstva 50 milijonov dolarjev za pripravo in izvedbo novega napada na Kubo za osvoboditev dežele izpod komunistične tiranije. Proti ameriški pomirjevalni politiki do Kube in Hruščova so nastopile kubanske emigrantske organizacije tudi v ostalih ameriških državah. Kubanski revolucionarni svet ostavke svojega predsednika ni sprejel in ga je pozval, naj v svoji borbi za osvoboditev Kube vztraja tudi po prekinitvi svojih stikov z ameriškim zunanjim ministrstvom.

John Diefenbaker, dosedanji konservativni predsednik kanadske vlade, je po zadnjem volivnem porazu odstopil. V ponedeljek se je sestel s prvakom liberalne stranke Lester Pearsonom zaradi dogovora glede izročitve oblasti. Pearson je pri zadnjih volitvah sicer zmagal, njegova stranka sama pa nima potrebne večine v parlamentu. Dosegla jo je šele s pridobitvijo šestih uporniških poslancev stranke Socialni kredit, ki bodo v parlamentu podpirali novo Pearsonovo vlado. Bodoči predsednik kanadske vlade Pearson je sedaj 65 let star, v kanadskih vladah je zavzemal že važne položaje in je Nobelov nagrajenec za mir. V novem kanadskem parlamentu so poslanska mesta razdeljena takole: liberalci 130 (100), napredni konservativci 94 (116), Socialni kredit 24 (30) in novi demokrati 17 (19). (Številke v oklepajih pomenijo število poslancev v prejšnjem parlamentu.)

Kneževina Luksemburg je 13. aprila proslavljala 1000-letnico svojega obstoja. V počastitev tega jubileja so bila slavnostna zborovanja, koncertni nastopi, zlasti pa velika razstava poštnih znamk. Ustanovni dan kneževine je 12. april 963 leta po Kristusovem rojstvu.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Po zaduženem uporu argentinske vojne mornarice

Proti vsem častnikom argentinske vojne mornarice, ki so konfinirani na otoku Martín García, kakor tudi vsem tistim častnikom suhozemske vojske in vojnega letalstva, ki so se pridružili zadnjemu uporu vojne mornarice, se je že začelo sodno postopanje pred Vrhovnim svetom argentinskih oboroženih sil, ki mu predseduje brigadir general Gustavo Hermanson. Doslej so bili zaslišani že skoro vsi priprti admirali in kontraadmirali na čelu z biv. podpredsednikom vlade osvobodilne revolucije admiralom Izakom Rojasom. Proti vsem je vojaško sodišče po zaslišanju odredilo strogi pripor.

Veliko mornariških častnikov, ki so sodelovali v uporu, je pa pobegnilo v Uruguay. Sodijo, da jih je tam okoli 50. Osem od njih je že zaprosilo za repatriacijo.

V zaporu so sedaj že vsi glavni voditelji zadnjega mornariškega upora, samo glavnega poveljnika revolucionar-

nih sil starega generala Benjamina Menendezja doslej še niso dobili. Še vedno se skriva nekje v Argentini.

Vlada znova potrjuje svoj politični program

Po imenovanju generala Enrique Raucha za notranjega ministra je imela vlada sejo, na kateri je znova potrdila svoj politični program. Se pravi: znova je poudarila, da smatra, da so volitve edina pot za povrnitev v redno ustavno življenje, zato bodo volitve v določenem roku, t. j. 23. junija, novo izvoljeni predsednik bo pa prevzel oblast 12. oktobra letos.

Novi notranji minister general Rauch je po zaprisegi dal za tisk tudi izjavo, v kateri je med drugim zatrjeval, da je sedanja notranjepolitična kriza v Argentini posledica tega, ker so gotovi činitelji verjeli, „da je laž močnejša in sposobnejša kot resnica in ker so govorili brez avtentičnosti in brez name-na, da bi zadevo razčistili“. Svojo izjavo je zaključil z ugotovitvijo „Brez

Ob slovenskem dnevu

Slovenski demokratični izseljenci po svetu imajo poleg kulturnih, narodnozvezgojnih in verskih ustanov in raznih kulturnih prireditvah in nastopi tudi vsako leto redne stalne prireditev. Med take štejemo spominske proslave prvo nedeljo v juniju za vse žrtve komunizma in druge svetovne vojne v domovini, proslave praznika slovenske narodne osvoboditve 29. oktobra ter vsakoletna vseslovenska romanja v razne božjepotne kraje v Argentini, Združenih državah Amerike, Kanadi, Zahodni Evropi in Avstraliji. V zadnjih letih se je tem stalnim prireditvam pridružil še slovenski dan. Začel se je pred osmi leti najprej v Argentini, nato so jih pa slovenski demokratični izseljenci prevzeli tudi v Združenih državah Amerike in Kanadi.

Namen slovenskih dni razodeva že okvir, ki so mu ga dali njegovi ustanovitelji v Argentini, ko so določili, da je to vsenarodna prireditev, slovenski tabor, ki naj na določen dan v letu združi Slovence različnih političnih in svetovnonazornih prepričanj ter pogledov, samo, da priznavajo demokratska in krščanska načela ter odklanjajo sleherni obliko tiranije in totalitarizma. Tako širok okvir slovenskega dne daje možnost slehernemu rojaku, da se ga lahko udeleži. Celotno tistemu, ki ga skozi leto na drugih slovenskih prireditvah iz tega ali drugega vzroka ne vidimo. Splošni narodno-manifestativni značaj slovenskega dne vzbudi takim njegovim udeležencem znova zavest, da so tudi oni še vedno živi udje slovenskega narodnega telesa, jim daje moč, da v tujem okolju vztrajajo še naprej in vsak zase potem skozi vse leto do prihodnjega slovenskega dne v sebi ohranja živo podobo slovenske domovine in plamen slovenskega narodnega čustva.

Slovenski narodni dan ima vsako leto — ali naj bi imel — v svojem programu tudi počastitev spomina take slovenske osebnosti, ki je posebno zaslužna za slovenski narodni, politični, kulturni, gospodarski in verski razvoj. Pri starejših se bo s tem nanje ohranjal živ in hvaležen spomin, v tujini doraščajoča mladina pa se bo z njimi seznanjala in bo lahko spoznala, da imamo tudi Slovenci velike moze, na katere smo lahko ponosni, ker so slovenski narod vodili in vzgajali tako, da je tisoč let ne samo kljuboval nadmočnim sovražnikom na severu in jugu, ki so mu želeli narodno smrt, ter se ohranjal pri življenju, ampak se je v tem času tudi kulturno tako spopolnjeval in izobraževal, da se je lahko uvrstil v zbor najbolj kulturnih velikih narodov na svetu. Na letošnjih slovenskih dnevih v Severni Ameriki in v Kanadi se bodo n. pr. spominjali sv. bratov Cirila in Metoda ob 1100-letnici njunega prihoda med Slovane.

Ker je slovenski dan res vseslovenska narodna prireditev, bi bilo želeli, da bi bil vsako leto tudi revija vse slovenske izseljenske ustvarjalnosti. Brez dvoma bi tak prikaz življenjske sile demokratičnih slovenskih izseljencev močno vplival na vse udeležence, v mladini bi pa vzbujal ponos, da slovenski izseljenci kljub težkim okolnostim z lastnimi sredstvi in z veliko

požrtvovalnostjo ter osebnimi in materialnimi žrtvami skrbijo za svoj narodni, kulturni in verski razvoj ter po svojih močeh pripravljajo narodu lepšo bodočnost.

Splošni značaj slovenskega dne je poudarjen tudi v njegovi socialni noti. Vsaj v Argentini je tako, kajti tega dne se Slovenci spominjajo tudi tistih rojakov, katerim so telesne moči zaradi starosti ali bolezni opešale, da za delo niso več sposobni, ali pa jih je zadela kakšna nesreča in so v težavah posamezniki ali cele družine, ter so navezani na pomoč skupnosti. Dohodki slovenskega dne so v celoti namenjeni takim rojakom.

Pa tudi družabnega značaja slovenskega dne ni podcenjevati. Saj se tu dostikrat dobe ljudje, ki se drugače

VSEM REDAKCIJAM

SLOVENSKIH PERIODIČNIH IZDAJ V ZAMEJSTVU

OKROŽNICA št. 1

Danes na tretjo obletnico ustanovitve Slovenske zamejske knjižnice (SZK) v Clevelandu, Ohio, USA, prihajam s pričujočo okrožnico do vseh redakcij slovenskih periodičnih izdaj v zamejstvu.

SZK sem ustanovil iz zbranega slovenskega tiska: knjig, časopisov, revij in drugih publikacij, ki jih zbiram od meseca maja 1945 dalje.

V tej zbirki imam skoro vse knjige, ki so klerkoli izšle izven Slovenije v slovenskem jeziku po letu 1945, časopise in periodike sploh imam pa vse, ki sem jih mogel dobiti.

Namen SZK je zbiranje, urejanje in hranjenje vseh slovenskih tiskov izven meje Slovenije v študijske svrhe.

Večino vseh zbranih tiskov, ki so izšli v teku 18. let po drugi svetovni vojni sem sam nabavljal in financiral. Nekatere redakcije že krajše ali daljše Vendar moram takoj pripomniti, da mi razdobje pošiljajo svoje izdaje gratis za SZK. Vsem tem na tem mestu moja globoka zahvala. Ko bo knjižnica do kraja organizirana, bo izdala poleg bibliografije tudi seznam dobrotnikov in redakcij, ki so gratis prispevale svoje izdaje.

Zakaj ta okrožnica.

Najprej zato, da vse redakcije slovenskega zamejskega tiska seznanim s SZK. Gotovo jih bo zanimalo, da taka ustanova med Slovenci obstoja.

Vsako si lahko predstavlja, kaj se pravi 18 let zbirati in iz svojih sredstev plačevati vse slovenske tiske. Ni to samo gmotna žrtev. Najtežje pri tem zbiranju je to, da je treba posamezne knjige in liste loviti, ker Slovenci izven domovine nimamo ustanove, kjer bi morale vse redakcije in založbe oddajati vsaj po en izvod svojih tiskov. Tako se večkrat dogaja, da izvem za kako izdajo časopisa, ko so prve številke že pošle. Vrednost in namen SZK pa je ravno v tem, da hrani vse slovenske tiske in da ničesar ne manjka. S pričujočo okrožnico sedaj obve-

vse leto ne vidi. Kakšno veselje je, ko se zopet vidi stari prijatelj, sosede in znanci! Oliko si imajo povedati od zadnjega estanka!

Iz povedanega razviden velik pomen slovenskega dne. Najbolje ga je označil tisti, ki jezanj dejal, da bi tak dan morali takoj ustanoviti, če ga že ne bi imeli. Saj j to dan slovenskega prijateljstva, slovaskega bratstva, slovenske solidarnosti dan, ki vse slovenske rojake zblizuj in povezuje v veliko slovensko narodno družino. Zato je tem bolj važno, da ga morajo organizatorji pripraviti ako, da bo res slovenska narodna manifestacija, potrdilo slovenske narode misli, slovenskega hotenja, slovenske življenjske sile, in volje po ustvarjanju ter graditvi lepše slovenske bodočnosti trpečemu narodu pod komunizmom v domovini, in da se ne bo izmislil v navadno plehko sobotno ali nedeljsko veselico.

ščam vse redakcije o obstoju in namenu SZK.

Trenutno izhaja izven meje Slovenije po svetu 92 slovenskih periodičnih tiskov in sicer v Argentini 24, Angliji 3, Avstraliji 7, Belgiji 2, Beneški Sloveniji 1, v Brazilu 1, v Gorici 4, v Indiji 2, v Kanadi 5, na Koroškem 10, v Nemčiji 1, v Venezueli 1, v Trstu 15 in v Združenih državah Amerike 16.

Vsem danes pošiljam to okrožnico. Verjemite, da mi pri tolikem številu časopisja ni mogoče več zmagovati naravnost. Vselej tega vse redakcije vjdno naprošam, da pošiljajo na gornji naslov po en izvod svoje periodike gratis za Slovensko zamejsko knjižnico. Velika škoda bi bila, ako bi se zbiranje prekinilo, ker je manjkajoče številke pozneje zelo težko nadoknaditi.

Na razpolago je program SKZ, ki ga vsaki redakciji pošljem brezplačno, ako se zanj zanima.

Upravam nekaterih časopisov dolgujem zapadlo naročnino. Zelo sem jim hvaležen, da so mi kljub zaostanku list doslej vseeno pošiljali. Morda bi mi mogle zaostanek črtati in svoj list od slej pošiljati gratis za SZK.

Vsaki redakciji bom zelo hvaležen, ako sporoči svoje mnenje in nasvete glede SZK.

O nadaljnjem razvoju SZK bom vse redakcije redno obveščal. Na vsako stavljeno vprašanje bom redno odgovarjal.

Knjižne izdaje vseh slovenskih zamejskih založb pa objavljam v Zborniku Svoboda Slovenija.

Vsem redakcijam in posameznikom, ki so doslej in bodo tudi v bodoče kakorkoli pripomogli k razvoju SZK, se za njihov trud in razumevanje najlepše zahvaljujem.

Zdravko Novak, l. r.
1084 East 177 Street
Cleveland 19, Ohio, USA

V Clevelandu, 1. marca 1963.

Vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ je ostro obsodilo boks. Imenuje ga „umor z rokavicami“ ter „brezčutno pobijanje v velikem obsegu“.

Na alžirskega zunanjega ministra Mohameda Kemisti-ja je bil izvršen atentat. Njegovo stanje je zelo nevarno.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

izjeme moramo vsi razumeti, da so visoke koristi republike visoko nad vsemi osebnimi in skupinskimi koristmi. Če se te resnice tisti, ki imajo na kakršen koli način usodo naroda v svojih rokah, ne bodo zavedali ali bodo nanjo pozabili, potem bo to preprečilo vsako pravično in odločno rešitev.“

Notranji minister je tudi poudaril, da volitve na vsak način bodo. Za 30 ali največ 40 dni bi mogle biti odložene samo v slučaju, če bi stranke zaprosile same za podaljšanje, drugače pa ne. Isto zagotovilo je dal tudi državni tajnik v notr. ministertvu dr. O'Donnell ter je odločno zanimal poročila nekaterih listov, da bi vlada imela namen odložiti volitve.

Poostreni predpisi glede prepovedi peronistične propagande

Po zadušeni revoluciji v Argentini, ki jo je začela vojna mornarica pod pretvezo, da vlada pripravlja pot peronistom na oblast, je vlada tudi dejansko pokazala, da so bile gornje trditve upornikov brez osnove, kakor je poveljstvo vladnih čet zatrjevalo že med revolucijo samo in to še bolj odločno potrdilo z zaključnim komunikacijem o poteku vojnih dogodkov šte. 200. Že prve dni prejšnjega tedna je objavila dekret-zakon o prepovedi peronizma in peronistične propagande. Z novim zakonskim predpisom je vlada poostрила oba že doslej obstoječa zakona o prepovedi propagande za obnovo peronističnega režima. Po novem zakonu bo strogo kaznovan vsak tisti, ki bi „z govorjenjem ali pisano besedo poveljeval pobeglega tirana, peronistični režim ali razpuščeno stranko“. Prav tako so določene hude kazni za širjenje v kakršnikoli obliki ali na kakršen koli način „navodil, izjav, poročil o sestankih in dejavnosti pobeglega tirana, ki bi na kakršen koli način predstavljale vmešavanje v argentinsko politično ali sindikalno življenje in delovanje“. Prav tako so prepovedani vsi stiki „s pobeglim tiranom“.

Po objavi zakona o prepovedi peronizma

Novi zakon s poostrenimi predpisi proti peronistični propagandi, ki dejansko onemogoča sleherni akcijo peronistov, da bi nastopili kot taki in s svojimi dosedanjimi gesli, je naletel na različne odmeve. Nekatere stranke so ga sprejele kot povsem razumljiv ukrep vlade, ki je odgovorna za nadaljnji demokratični notranjepolitični razvoj in je zato tudi dolžna podvzeti potrebne ukrepe za obrambo demokracije. Značilno pa je, da je precej strank, ki sicer stalno poudarjajo svoja demokratska načela, ostro obsodilo prepoved nastopanja peronistov. Pri takem zadržanju gotovo ni bila odločilna načelna opredelitev strank, pač pa težnja, da bi peronisti videli, od katere strani prihajajo zagovori njim v prilog in da bi pri volitvah podprli njihove kandidate, če že svojih ne bi mogli postaviti. Pri takem stanju je jasno, da je v Argentini v sedanjem času in razmerah biti težko politični minister. Kajti, če vlada skuša postopati malo liberalnejše s peronisti in jim omogoči nastopa-

nje z lastno stranko Unión Popular, jo demokratske stranke napadajo, da popušča pred peronisti in da jim celo pripravlja pot na oblast. V vojski nepomirljiva skupina stalno ruje in zahteva ostro nastopanje proti peronistom. Pri zadnjih dogodkih v Argentini se je vojna mornarica zaradi tega celo uprla. Ko pa vlada nastopi odločno proti peronistom, so zopet gotove stranke tiste, ki jo napadajo, in zahtevajo volitve „brez proskribcij“. Po odstopitvi biv. predsednika dr. Frondizija doslej še noben notr. min. ni mogel zadovoljiti obeh taborov in vseh političnih skupin. Zato sedaj politična javnost z velikim zanimanjem pričakuje novo politično izjavo vlade, ki jo pripravlja notranji minister general Rauch s svojim pomočnikom dr. O'Donnellom, s katero bo vlada točno in jasno povedala, kako si zamišlja potek volilne kampanje in izvedbe junijskih volitev. Zadeva je nujna, kajti čas hiti in 6. maja je zadni dan, do katerega bodo stranke in politične skupine morale pristojnim oblastem predložiti v potrditev svoje kandidate za predsednika in podpredsednika republike, zvezne poslance in senatorje ter kandidate za guvernerje in viceguvernerje posameznih provinc in kandidate za poslance ter senatorje provincijskih parlamentov.

Objava zakona o prepovedi nastopanja peronistov kot peronistov je povzročila tudi krizo med tistimi političnimi strankami, ki so z neoperonistično stranko Unión Popular pripravljale narodno in ljudsko fronto. Nejasnost glede bodočega skupnega nastopanja teh strank je velika, ker ni znano stališče, ki ga bodo zavzeli peronisti. Nekateri so mnenja, da je prav mogoče, da se bodo nadaljnji razgovori za ustanovitev fronte razbili. Prihodnji dnevi bodo v tem pogledu odločilni.

Kdo bo novi argentinski predsednik?

Na to vprašanje je sedaj še nemogoče odgovoriti. Vse, kar o tem listi pišejo, je samo ugibanje. Povedati je mogoče samo to, da imajo ljudski radikali že svojega predsedniškega kandidata dr. Ilijo, tudi dr. Frondizijevi intranzigentni radikali so na zadnjem zboru zaupnikov določili svojega predsednika dr. Alende-ja za predsedniškega kandidata, krščanski demokrati, ki so se z dr. Sueldo najbolj zavzemali s peronisti za ustanovitev ljudske narodne fronte, so potem, ko so videli, da so jih peronisti in intranzigentni radikali izigrali, postavili za predsedniškega kandidata predsednika stranke dr. Suelda, politična skupina Gibanje za ljudsko fronto se zavzema za to, naj bi bil novi predsednik v Argentini general Bengoa, nova politična skupina Zveza argentinskega ljudstva pa vztraja še naprej v svoji propagandi za biv. predsednika vlade osvobodilne revolucije generala Aramburja. Temu nekateri vplivni krogi močno zamerjajo, da je med zadnjim uporom vojne mornarice močlal kot grob in ni dal od sebe nobenega glasu. Od starih političnih strank se za Aramburja najbolj navdušuje progresivna demokratska stranka, zlasti njen predsednik dr. Horacij Thedy. Zadnji čas se omenja kot predsedniški kandidat tudi admiral Rojas, ki ga postavljajo za kandidata Gibanje za demokrasko obnovo.

Pismo iz Avstralije

Čas je, da se kot stalni naročnik oglašim in poročam nekaj novic zlasti iz tukajšnje zvezne „Kraljčine dežele“, drugi jo imenujejo „sončno deželo“ in njenega glavnega, pol milijonskega mesta Brisbana.

V prvi vrsti moram potrditi prejem petih Zbornikov, ki so dospeli že 19. januarja t. l., pa v rekordnem času. Ker posedujem vse od 1. letnika naprej in zasledujem njegov razvoj, si lahko ustvarim mnenje glede njegove oblike in vsebine. Ne bom precejeval, da je Zbornik iz leta v leto bogatejši, nudi vsebino za vsak okus, k njegovi obliki pripomore gladek papir s čistim tiskom. Za generacijo, ki je odrasla v bivši Jugoslaviji in pozna tedanje razmere, smatram za važno članke, ki jih Zbornik že nekaj let objavlja in nam tako razkriva vse, takratno nevednost in tudi vzroke nesreč, ki so pripomogle h končni katastrofi Jugoslavije in s tem nas samih, da smo se razkopirili na vse vetrove sveta. Ako se pomisli, kako težko je pisateljsko delo v tujini zaradi pomanjkljivosti, predvsem zaradi idealnosti, ki je podlaga vsemu, mora se priznati, da zamejski Slovenci v nemalmi meri prispevamo k napredku naše besede ne glede na to ali doma priznajo ali ne. Saj relativno izdamo več in dobrih stvari nego sama domovina, to nam je lahko v ponos in zadoščenje. — Zbornike sem z lahkoto oddal, saj niso več

neznanka med tukajšnjimi prijatelji in so njegovi redni odjemalci.

Ako bo kaj vredno, nekaj za objavo: Geografski položaj Avstralije je zelo različen, ako se vzame dejstvo, da bi v njen okvir lahko stisnili domala vso Evropo razen skrajnega severa in velikega dela Rusije. Temu vzporedna je tudi klima. Na severu, na svetovno znani špici, ki kakor osamel rt poriva svoj nos pred samo Gvinejo, vlada naravno tropično podnebje in so tam kraji naseljeni le z nekaj desetlinami ljudi in še oni so redki, le domačini — aborigini. Večina prebivalstva je naseljena le ob obalnem pasu vzhodne, južne in zapadne obale, med tem ko je severozapadna in severna obala kakor tudi notranjost še prazna. Prebivalstvo je večinoma v glavnih mestih Zveznih držav: Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide in Perth — a Hobart, glavno mesto otoka Tasmanije in isto zvezne države šteje nekaj deset tisočev prebivalcev, saj sama Tasmanija ima toliko državljanov kot samo mesto Brisbane.

Avstralija je zlasti po vojni dobi prešla v svoje grlo menda prav vse narodnosti, razen azijskih in afriških plemen, zaradi tega se mora biti v pogovoru na javnem prostoru previden, ker ne veš, kdo stoji poleg tebe. Pripetilo se mi je že, da nisem vedel, da obujem s sorojakom, dokler me končno ni vprašal, kje mi je tekla zibelka

in kako sem prišel sem. Taki in podobni primeri se dogajajo čisto. Avstralci se radi ponašajo s svojo „free country“ (deželo svobode), kar pa mislim, da je za nekatere poglede še preveč „free“! Mi sedanjci priseljenci radi povemo Avstralcem, da oni niso v pravem smislu Avstralci, nego le tu rojeni, saj njihovi pravi in pradedje so isto prišli kot naseljenci, večinoma kot pregnanci iz Anglije. Pravi Avstralci so le domačini — črnici, ti pa so bili zlasti v Tasmaniji kruto iztrebljeni, ali v zadnjem času se njihovo število polagoma dviga zaradi boljšega življenjskega standarda in polagoma jim dajejo tudi politične pravice, na kar nemalo vpliva svetovno javno mnenje. Tudi razvoj na bližnjem severu, ustanovitev neodvisnih držav, zlasti Indonezije, je pripomogel, da so končno pravi domačini dobili človeku podobno življenje, seveda v notranjosti se še naleti na kameno dobo in nomade. S prvim majem bo imela Avstralija privrkat v zgodovini suhozemno mejo in sicer na Novi Gvineji, delili si jo bosta z Indonezijo, ki ja najbližji, pa tudi dvomljiv sosed.

V morju ostalih narodnosti se kulturno udejstvujemo tudi Slovenci, dasiravno nag uradna Avstralija pozna, kar mislim za pravilno, le za Jugoslovane, kar pa nas pride onkraj meje, pa za Italijane in Avstrijce in se nekateri tudi tako predstavijo in hočejo skriti narodnost. Zlasti v večjih mestih smo združeni v društvih in klubih, ki po

svoje životarijo in drobijo že tako razdrobljeno čredo. Ni enotne organizacije, ki nas bi vodila k enemu cilju in bo do tega menda težko priti. Slovenci se hitro navdušimo za eno stvar, pa se prav tako hitro ohladimo. Najboljši primer zato je v Melbourne: leta in leta so zbirali za Slovenski dom, navdušenja ni manjkalo, a komaj je bil kupljen in še ne izplačan, so se pokazali pomisleki, češ, ni potreba doma, nego le dvorana. Isto je bilo v Sydneyu, kjer sta bila v nekaj letih kar dva Slovenska doma, a danes ni niti enega. Ako bi ne bilo krepke duhovniške roke p. Bernarda, bi tudi „Misli“ že davno prenehale, tako so se po njegovi zašlugi krepko zadržale, dasiravno komaj tisoč naročnikov še davno ne dosega domnevni deset tisoč avstralskih Slovencev. Izhajali sta že dve slovenski glasili, obe sta po nekaj številkah skrivnostno zamrli. Z novim letom je Društvo v Melbourne prešlo z raznoznega glasila „Vestnik“ v tiskani mesečnik, ki naj bo bolj laičen, a ne konkurenčen list „Mislim“. Navdušenja nad njegovim rojstvom ne manjka, znano pa je, da je težje obstati nego začeti in le želeli je, da bi si „Vestnik“ pridobil zaupanje in srca rojakov.

Glede gospodarskega stanja je Avstralija v zadnjih mesecih v mnogo boljšem položaju, nego je bila v prilično istem času lanskega leta. Mnogi so prepričani, da si je brez potrebe nakopala sama gospodarsko krizo, kar jo je

stalo mnogo ugleda pred zunanjim svetom, zlasti v emigrantskih krogih, ko niso več gledali nanjo kot na obljubljeno deželo, „kjer teče med in mleko“. Vseljevanje se je močno skrcilo, pojavili so se neredi v posameznih taboriščih, saj so vseljenci zahtevali delo in ne več mesečno socialno podporo in izpolnitev obljub, ki so jim jih dali avstralski zastopniki. Saj je centralna vlada uvedla strogo kontrolo nad bankami glede podeljevanja posojil zlasti za gradnjo hiš in za razna javna dela, kar je ustvarilo zastoj v gospodarstvu. Končno so vendar to zaporu dvignili, posameznim zveznim državam dali za zmanjšanje brezposelnosti milijonske vsote, da je gospodarstvo prišlo zopet v pravi tir. Toda kljub vsem tem in podobnim ukrepom še ni tistega poleta, ki je vladal pred vsem tem.

Gospodarstveniki zlasti opozarjajo na težkoče pri zaposlitvi mladine, ki zapušča šolske prostore in opozarjajo na nov val brezposelnosti. Saj te besede ne bi smeli poznati, dela je več ko preveč, še preveč v razmerju s prebivalstvom, saj so kraji, ki naravnost kričijo, a ni delavcev ne denarja. Vse navedeno ima vpliv, da se je vseljevanje skoraj ustavilo, saj njen „dobri glas“ je šel po vodi. Upanje imajo za Angleže, ker oni tu laže dobe zaposlenje nego na svojem preobledenem otoku, vsak se mora obvezati za nastanitev za dve leti, da dobi pravico do skoraj brezplačnega prevoza, javna tajnost je tudi,

Novice iz Slovenije

V cerkniški občini je po statističnih podatkih 38% kmetijskega prebivalstva. Na področju krajevnega urada v Rakeku pa samo še 13%, med tem ko je na področju Begunj 51%, na Blokah pa celo 79% kmečkega prebivalstva. Anketa, ki so jo nedavno izvedli v Cerknici o položaju kmetijskega prebivalstva v tej občini, je razvidno, da se beg ljudi z dežele v mesta in večje kraje nadaljuje. Mlajši rod zapušča vasi in odhaja v industrijo. V vaseh ostajajo stari ljudje. Ponekod v hribovskih vaseh so posamezne hiše že čisto prazne. Tako so ugotovili, da je v občini Cerknica že 149 kmetij, na katerih so ostali samo ostareli ljudje, ki so za delo v glavnem že nesposobni. Takih ljudi je 225. Med temi kmetijami jih je v nižinskih predelih 66, v hribovskih pa 89. Malih kmetij je 77, srednjih 64, velikih pa 8. Na vse te kmetije odpade 1920 hektarjev zemlje. V poročilu o omenjeni anketi navajajo, da postaja problem, kako podpirati ostarele ljudi po kmetijah, ker bo to potrebno. Ti ljudje, da kmetije tudi slabo obdelujejo in se tudi zelo slabo hranijo. V glavnem so se vzdrževali doslej še z dohodki iz gozdov.

Na sestanku izvršnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva za Ljubljano so razpravljali o problemu turizma v ljubljanskem okraju. Več govorikov je na sestanku hudo napadalo „občinsko kratkovidnost in gostinstvo“. Navajali so namreč, da se dogaja, da ponekod občine še vedno z vsemi sredstvi, zlasti pa s prekomernim obdavčenjem, zatirajo zasebne gostinske obrate tudi tam, kjer „socialističnega gostinskega sektorja“ ni, ker ta z manj kot štirimi nameščenici ne more obstojati, ker je predrag. Zato se dogaja, da so nekateri kralji že brez gostinskih obratov. Udeleženci sestanka so se zavzemali, naj bi posamezne občine opustile svojo „mačehovsko politiko“ proti majhnim zasebnim gostinškim obratom. Obsojali so tudi pretirani lokalni „separatizem“, kajti nekatere občine gredo celo tako daleč, kot primer so navajali Tržič, da na svojem področju ne dovoljujejo raznim podjetjem in ustanovam iz drugih občin postavljati hotelov in gostinskih obratov, čeprav same nimajo sredstev za take svrhe.

Komunistični oblastniki v Sloveniji nameravajo v letošnjem letu slovesno proslaviti 20-letnico kočevskega zbora. Z njim v zvezi je tudi prosluli kočevski proces, na katerem so komunisti izrekli

mnoogo smrtnih obsodb nad protikomunisti in nadalje komunistične množične morije po Dolenjski. Izvršni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva je nedavno imenoval poseben republiški odbor za „proslavo dvajsete obletnice zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju“. V odbor za proslavo so določeni: predsednik Josip Vidmar, podpredsednik Stane Kavčič, tajnik Matija Maležič, kot člani pa: Jaka Avšič, Branko Babič, France Bevk, Dolga Boštjančič, Pavla Bradač, Emil Bratuš, dr. Marijan Breclj, Polde Cerjak, Božidar Debenjak, Ciri Dekval, Tone Fajfar, Tone Florjančič, Majda Gaspari, Marija Jordan, Zdenka Kidrič, France Kimovec, Boris Kraigher, Maks Krmelj, Franc Leskošek, Franjo Lubej, Ivan Maček, Tončka Majcen, Franc Majnik, dr. Rudolf Obratunč, Viktor Opaka, Bogdan Osolnik, ing. Milan Osredkar, Rado Pehaček, Simon Pešec, Janez Pirnat, Bojan Polak, Branko Polc, Zoran Polič, Franc Popit, Leopold Rebernik, Janko Rudolf, Mara Rupena, Josip Rus, Franc Svetek, Francka Strmole, Dušan Stropnik, Ivo Ščavničar, Majda Škerbec, dr. Makso Šnuderl, Ive Šubic, Vida Tomšič, Milan Vidmar, dr. Joža Vilfan, Janez Zemljarič in ing. Pavle Zaucer.

„An Anthology of Modern Yugoslav Poetry“ je naslov antologiji jugoslovanske poezije v angleščini, ki jo je pripravil prof. Janko Lavrin. Antologija angleško govorečemu človeku ne more dati celotnega pregleda jugoslovanske poezije zadnjih šestdesetih let, ker knjiga obsega samo 200 strani malega formata. Od slovenskih pesnikov so v antologiji zastopani s po tremi pesmimi Župančič, Gradnik in Urošič. Ocenje-

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Velika noč slovenskih rojakov v Bs. As.

Tudi letos so jo praznovali po stari slovenski navadi. Nanjo so se duhovno pripravili na duhovnih obnovah, ki so bile na področju Vel. Buenos Airesa v naslednjih mestih: Brazategui, Florida, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, Slovenska vas v Lanusu, San Miguel in Barrio San José. Slovenski obredi velikega tedna so bili na dveh krajih: V novi dvorani v Slovenski hiši v Buenos Airesu in v cerkvi lazaristov Marije Kraljice sveta v Slovenski vasi v Lanusu. Na obrede velikonoečnega tedna v Slovenski kapeli v

valec v ljubljanskem dnevniku o prevodu literarnih del pravi, da je to „najbolj boleča točka antologije“, kajti vedno pesmi je moral prevesti Lavrin sam ali pa z A. Lenarčičem.

Umrli so. V Ljubljani: Katarina Pečnik roj. Podjed, Angela Zajed, žena strojnega stavca, Ivanka Oblak, Franc Brečko, upok., Ana Ferjan, vdova, Marija Gorjanc, Bruno Škalicki, kapetan trg. mornarice, Mihael Voje, žal. strojevodja v pok., Ana Pedboj, upok., Vinčo Ažnik, žel. upok., Roza Baloh roj. Meke, Josip Černelc, biv. gostilničar, Helena Kawanek, Ivanka Vidmar, Minika Hrovat roj. Zupandč in Mileva Gabelir roj. Todovič na Jesenicah, Mihael Keib, upok. v Vižmarjih, Mihael Vutkovič v Brestanici, Malka Plevelj v Domžalah, Marija Krušič roj. Pukl v Bobcu, Miroslov Logar, upok. učitelj v Srpenici, Gvido Drnovšek, radiotehnik v Črnomlju, Barbara Križnar roj. Dolinar v Virmaših, Marija Kukovica roj. Kos v Kresnicah, Dominik Sušnik v Krivčevem, Antonija Novak, delavka v Dobru-njih, Katarina Vodnik, vdova Medved, roj. Ručelj v Podutiku, Anton Klun, gozdni delavec v Kočevju, Hermina Hrovat roj. Dular v Novem mestu, Teresija Prakatur-Štros, učiteljica v pok. v Celju, Marjeta Klobčar roj. Škulj v Sneberju in Frančiška Pirc v Zimaričah.

NUJNA PROŠNJA

Tri in polletni slovenski otrok Jurij Agrež čaka v Bs. Airesu na operacijo srca v bolnici Hospital de Clínica, Córdoba 2149. Za operacijo je potrebna kri BRH pozitivno.

Rojake naprošamo, naj težko bolnemu otroku priskočijo na pomoč in za njegovo operacijo dajo svojo kri v Hospital de Clínica, Sala de transfusiones, Córdoba 2149, Buenos Aires.

Priglasite se — četudi nimate krvi z gornjo oznako — in pomagajte rešiti mlado slovensko življenje.

Buenos Airesu so vse dni prihajali tudi rojaki iz ostalih mest Vel. Bs. Airesa in ne samo iz prestolnice, zlasti se k vgilijam pred Vstajenjem in k polnočnici na veliko soboto.

Na veliko soboto so slovenski duhovniki na področju Vel. Bs. Airesa blagoslovili rojakom velikonočna jedila na 86 krajih.

Osebnosti

Družinska sreča. Gospodu Andreju Makeku v Palomarju je podarila žena, gospa Polonica, hčerko, ki bo pri krstu dobila ime Cecilija. Srečni družini naše čestitke!

ROSARIO

Dragi Slovenci v Argentini, po širnem svetu in doma!

Po dolgem času se zopet oglašamo iz Rosario, drugega mesta republike Argentine.

Povemo Vam, da pridno prebiramo našo slovensko besedo, ki jo nam nudijo v tedniku „Svobodna Slovenija“. Pripiznamo, da je zelo večje pripravljena ozir. napisana.

Seveda ne smemo prezreti vseh drugih revij in knjig. Na vse to smo

lahko ponosni! Majhen narod, a veliko dela!

Žal, da ne moremo vedno prisostvovati na številnih prireditvah...

Da ne pozabimo, tudi naše lepe pesmi imamo kar na ploščah, ki jih zavrtimo vselej, kadar imamo pač domotožje, pa nam odleže.

Čestitamo vsem prav vsem za veliko nesebično delo, ki nam olajša bivanje v tujini!

Na lanskem majskem romanju v Lujanu je bilo več Argentincev, ki so prišli iz Rosario, ker so hoteli videti naše prelepo romanje in veliko disciplino, narodne noše malčkov in velikih. Čudilo so se in priznali, da je bilo vse lepo pripravljeno, le žal jim je bilo, da niso razumeli nagovora g. direktorja, a prav dobro tuk. škofa...

Želeli je, da bi se vse to veliko delo nadaljevalo.

Le tako naprej, saj tako bomo lahko pustili zanamcem lepo dedščino.

Ziveli Slovenci, bodimo si zvesti, bodimo ena celota, eno bitje, katero se ne da razdvojiti. Bodimo si bratje, pomagajmo si v stiskah tako v moralnem kot v materialnem smislu.

Pa še drugič kaj. Na svidenje!

Rosario, 5. 4. 1963.

A. Z. P.

SKUPŠČINA SLOV. SKAVTOV

V Slovenskem domu v San Martinu, kjer je središče Slovenske skavtske zveze, se je vršila v nedeljo, 31. marca ob 10 dopoldne skupščina. Pred skupščino so se vsi skavti udeležili slovenske maše v San Martinu.

Slovenski šef skavt, g. Trtnik Marijan, je stopil pred zborovalce, ki so ga strumno sprejeli s skavtskim pozdravom, pozdravil ter začel skupščino. Za zapisničarja je bil od zborovalcev predlagan in soglasno izvoljen Bodner Andrej. G. Trtnik Marijan je predlagal pozdravna pisma g. dr. Kreku in vsem slovenskim domovom, kar je bilo soglasno sprejeto.

Za tem de kot slovenski šef skavt podal kratko pa jedrnat poročilo o delu Slovenske skavtske zveze v emigraciji od ustanovitve pa do danes. Iz poročil smo razvideli, da je to najstarejša mladinska organizacija v begunstvu, ki je in še vrši veliko poslanstvo na področju mladinske vzgoje. Vse delovne je res hvaljevredno, zlasti ko vidimo, da se za vse delo trudi in doprinaša velike žrtve naša mladina, ki je naša bodočnost.

Iz poročil smo razbrali, da so skavti sodelovali pri vseh večjih pa tudi manjših prireditvah v vseh slovenskih domovih, poleg tega pa tudi sami pripravljali in organizirali za slovensko mladino različne prireditve.

Za temi poročili je spregovoril namestnik šefa Makek Andrej, ki je po hvalil navzoče za njih delo in žrtve, ter jih pozval k vztrajnosti v delu za ohranitev naših slovenskih svetinj ter pomagati vsepovsod po skavtskem geslu „vedne pripravljenosti“.

Spet je povzel besedo šef skavt g. Trtnik M. ter imenoval po pravilniku svojega namestnika v osebi Makeka Andreja, kar so vsi odobrili s plaskanjem.

Vsak teden ena

DOMOVINI
Jakob Razlag

Bodi zdrava domovina,
mili moj slovenski kraj!
Ti prekrasna, ti edina
meni si zemeljski raj.

Tu je šega, tu je ljudstvo
so prijatli, bratje ne,
slava le, slovansko čustvo,
srce moje veseli.

Prejmi celov zemlja mila,
prejmi srce moje v dar.
Da bi vedno matka bila,
nepozabljena nikdar.

SLAVISTIKA NA KATOLIŠKI UNIVERZI V BUENOS AIRESU

Z ozirom na članek v zadnji številki Svob. Slovenije, dodajemo o slavistiki na katoliški univerzi v Buenos Airesu še tale dopolnila, ki so prišla od uprave Extension universitaria:

1. Stroški: 300 pesov imatrikulacija; 100 pesov mesečno za honorar.

2. Predavanja (v španskem jeziku) bodo trikrat tedensko po tri ure, to je od šestih (18) do devetih (21). Lahko bi se ponovila tudi dopoldne, če bo dovolj prijav.

Začetno predavanje 23. t. m. ob 18 v auli UCA, Río Bamba 1227.

3. Na slavistiki in sovjetologiji se priznavajo tudi neargentinske mature. Zadostuje predložiti dekanatu spričevalo v španskem prevodu pa s potrdilom centralne organizacije narodnosti, h kateri pripada kandidat.

4. Slušatelji so lahko redni in izredni.

Slušatelji, ki v tem hipu ne morejo predložiti spričeval o maturi na srednji šoli, se lahko vpišejo med izredne slušatelje do tedaj, da bodo predložili dokumente; prav tako tudi taki, ki ne mislijo polagati predpisanih izpitov, zapisujoč se le na izbrano skupino predmetov.

5. Študiji iz zgodovine posameznih slovenskih narodov se bodo vršili samo, če bo dovolj pripravljen. Predavatelji za te seminarje so sprejeli ta mesta kot častna (to je brezplačna).

6. Vpise in informacije daje prof. Halajczuk, calle Juncal 1247, Capital, v urah 17—19. T. E. 44-3389.

Vsem Slovincem s taboriščno maturo, ki se iz katoliškega koleži vroka niso doslej vpisali na univerzo, se jim tu odpira lahka pot nanjo Brez slovenskih slušateljev ne bo predavanj o Sloveniji, njeni zgodovini in književnosti na buenosaireski katoliški univerzi!

Nadalje so bili izvoljeni: za načelnico slovenskih skavtinj ga. Ivka Praprotnik, za načelnika slovenskih skavtov Bodnar Andrej, za I. tajnika Janez Zupanc, za II. tajnika Danilo Pipan, za blagajnika Janez Pleško, za gospodarja Janez Marincek in Marijan Belak, za skavtskega trgovca Eker Damijan.

Šef skavt se je vsem zahvalil za udeležbo na skupščini in pozval novo izvoljeno upravo k odgovornemu delu in marljivosti v vsem delu za doseg skavtskih idealov. Skupščina je bila zaključena s skavtskim pozdravom.

Dragi rojak! — Ne pozabi, da je na Belo nedeljo

8. SLOVENSKI DAN

ki nosi letos izredno pomemben motto:

NARODNO OBLAČILO —
SLOVENSTVA POTRDILO

Izvrstna kuhinja in dobra postrežba zagotovljeni

Društvo ZEDINJENA SLOVENIJA
DOMOVIN in ORGANIZACIJE

21. APRILA 1963

SLOVENSKA PRISTAVA V MORONU

da se jih večina po tem roku tudi vrača, a pozneje isti tudi ponovno pridejo, dasiravno morajo plačati veliko večjo prevoznino. Saj je znano, da so ravno Angleži tisti, ki po nekaj časa svojega občanka ednajoje domov, inogi menijo, da je Avstralija, vsaj uradno mnogo bolj angleška nego Anglija.

Vreme smo imeli zelo muhasto, vsaj tu na „severu“. Še v božičnem in novoletnem času, ko bi moralo vladati tradicionalno „pasje“ poinebje, nas je neoblačilo slovitlo z oblaki dežjem. Tako dopustniki in jetoviščarji, ki vsako leto ob višku letnega časa napolnijo „zlato obalo Queenslanda“, so kaj slabo odrezali. Saj ne samo deževje, pridružil se je še vihar, ki je odkrival strehe, podiral drevesa in mnogi so ostali tudi brez šotorov. Tudi Brisbane je občutil nekaj tega, a ne v polni meri; zahvaliti se moramo dejstvu, da ne leži direktno ob morju, z njim ga veže le istoimenska reka. Nasprotno temu, ostali dve mesti Sydney in Melbourne imata morsko obalo in od tod vse nevarnosti glede podnebja, zlasti Melbourne, ki ima tudi dnevno po več letnih časov in za mnoge nezdavno in se raje vračajo semkaj v naročje subtropičnega podnebja. Mnogi tudi opažajo, da je ljudstvo tu prijaznejše in vljudnejše od „južnega“, a sam ne morem trditi, ker še nimam izkušenj. V Brisbane sem prišel leta 1951 in ga ne mislim zapustiti, saj kdo bi

bil večni popotnik s culico, ne prinese dobička ta poklic.

Vsak, kdor je le malo pravičen, mora priznati, da mu „free country“: Avstralija materialno morda nudi veliko več nego sam rojstni kraj. Imamo med nami trgovce, razne obrtnike, ki s svojim blagom in imenom jamčijo za prvo vrstno blago in dobro postrežbo, naravno: pogoj je znanje jezika. So pa tu — kakor povsod — margači, ki jim tudi „zlato tele“ ne bi bilo po volji, saj delati je treba povsod in nobena stvar ne zleti sama v usta. Hvala Bogu, še ne poznamo revolucij in večjih nemirov, vse se odvija s pravo angleško hladnokrvnostjo, kar zelo pomirjevalno vpliva na vseljenje. Vsaka narodnost lahko v tiskani besedi širi svojo besedo, vsaka verska ločina lahko svobodno širi svoje prepričanje, tudi „javna tribuna“ je odprta vsakemu, da se osebno izrazi za ali proti in pove svoje mnenje. Tako je Brisbane po vzoru Sydneya in londonskega Hyde Parka izbral mesto, kjer se ob nedeljah popoldne zbere množica in poslušala razne politikante in velevede in včasih prav ostro nastopijo proti vladajoči stranki in pride do kakkega nedolžnega obračuna med posameznimi strankami, a policija mirno gleda, ako ni kaj nevarnejšega. V upanju, da bodo naši rojaki dobili zopet majhen pogled na tukašnje zemljo, pozdravljam! Primožič Janez

„Kdo nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom

O borbi Slovencev na Koroškem za svoje narodne in politične pravice smo v Sv. Sloveniji že ponovno pisali. Zlasti o njihovih prizadevanjih pri koroški deželni vladi v Celovcu in pri zvezni avstrijski vladi na Dunaju. Med tem, ko so koroški Slovenci pri avstrijskih političnih oblasteh v zadnjem času dosegli nekaj izboljšav svojega položaja, se je pa pojavila zanje nova težava prav tam, kjer bi jo človek najmanj smel pričakovati, na škofiji v Celovcu, kjer je proti Slovincem skrajno nerazpoložen generalni vikar. Njegovo nerazpoloženje proti Slovincem je šlo tako daleč, da je moral proti njemu javno nastopiti Narodni svet koroških Slovencev z izjavo, ki je bila objavljena pod gornjim naslovom v št. 13 Našega tednika-Kronike ter se glasi takole:

Koroški Slovenci slovimo v zgodovini po svoji otroški zvestobi nasproti Cerkvi in škofu.

Ko je nemški del dežele zajel val proticerkvenega gibanja „Proč od Rimu“, so slovenski verniki strnjeno stali za svojim škofom in papežem kot najvišjim cerkvenim poglavarjem. Takisto je bilo za časa narodnega socializma. Zavedni Slovenci so ostali zvesti Cerkvi in svojemu nadpastirju in marsikateri je moral za to svojo zvestobo v koncentracijsko taborišče ali v gestapovski zapor, dočim so nemški pri-severci po vrsti odpadali in netili sovražnost do Cerkve. Ni čuda, da so krški škofje Slovence kot najzvestejše vernike tudi temu primerno cenili. Škof Kahn je bil znan prijatelj Slovencev. Značilen za njegovo miselnost je izrek: „Lasset die Slovenen Slovenen sein, damit das Gift des deutschen Liberalismus nicht auch unter ihnen Wurzel fassen!“ (Pustite Slovence, da ostanejo Slovenci, da ne bo tudi med njimi po-

gnal korenin strup nemškega liberalizma. — op. ur. Sv. Sl.) Celo nadškof dr. A. Hefter, dasi Nemec iz rajha — je ljubil Slovence in se tudi zanje potegoval. Tudi nadškof Rohrercher nikdar ni dopustil, — več takih slučajev je znanih, — da bi postali njegovi duhovniki žrtve političnih napadov. Ščutil jih je z vso svojo avtoriteto in je v kati zatrl vsako gonjo proti njim.

Od tega časa se je v deželi življenje dosti spremenilo.

Vzgoja v semeniščih našim dijakom in bogoslovcom ne da s seboj tisto, kar bi moralo biti naravna podlaga za vsako uspešno delo med ljudstvom: ljubezen in znanje materinega jezika! S tem se zavestno pospešuje nekakšen razdor med starejši in mlajšo duhovniško generacijo. In vendar bi morali biti glede konsolidarnosti duhovnikov blesteč zgled laikom: „O quam bonum et jucundum est, habitare fratres in unum.“ Koliko upravičenega pohujšanja lahko nastane med vernim ljudstvom, kjer je medse-

bojna mržnja zajela duhovnike sosede, ki se v ogromno škodo verskega življenja med seboj sovražijo ter delajo drug drugemu težave. Gospodova napoved, da mora vsako kraljestvo, ki je na znotraj razdvojeno, nujno razpasti, se v teh žalostnih primerih prvič v naši zgodovini v vsej tragediji uresničuje.

Vedno je bila, krajevno gledano, največja nesreča za Cerkev, če je postala sužnja političnih struj ali žoga v rokah oblasteljskih diktatur, in ni mogla v miru in nepristransko brez razlike stanu in jezika učiti svoje vernike. Obdobje, v katerem zdaj živimo koroški Slovenci, je v cerkvenem pogledu morda najtežji preizkušnja kamen v naši zgodovini.

Nikdar naši požrtvovalni, svojemu materinemu jeziku zvesti duhovniki pač niso bili tako kot danes brez vsake zaslombe in brez razumevanja cerkvene oblasti za naše življenjske pravice, polnoma prepuščeni brezvestni gonji in napadom nahujskanih raznarodovalnih organizacij, ki se skrivajo pod svetohlinsko krinko navideznih verskih gibanj v spodnjem delu dežele. Na žalost ugotavljamo, da si gotovi, po svoji dvomljivi preteklosti sumljivi elementi svojijo celo „dano“ pravico, da nadzirajo naše duhovnike in kot edino za nesljudi poročevalci ugotavljajo „dejanjske“ jezikovne razmere in potrebe po naših župnijah. Če jim postane kak duhovnik zaradi svoje doslednosti, ker pri veronauku upošteva družinski jezik otrok, neprijeten, ga zatožijo in posle-

(Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Hranilnica in posojilnica slovenskih župnij v Torontu je imela 24. februarja letos svoj šesti redni občni zbor. Odborniki so podali poročila, iz katerih je bila razvidna lepa rast te denarne ustanove. V petih letih in šestih mesecih se je vpisalo 905 članov. Vloženega na hranilne vloge pa je bilo preko 983.000 dolarjev. Na osebne čeke pa preko 1 milijon dolarjev. Člani so si izposodili 1 milijon pet tisoč dolarjev v najrazličnejše namene. Denar, naložen na hranilne vloge, se je že vsa leta obrestoval po 4%, na osebne čeke pa po 3%.

Pri volitvah so bili vsi odborniki, ki jim je potekla poslovna doba, ponovno

izvoljeni. Upravni odbor je na prvi redni seji izvolil za predsednika g. Antona Ponikvarja, za podpredsednika pa g. Stajana. Za blagajnika je bil imenovan g. Božo Košir.

V župniji Brezmadežne sta bili v postnem času dve prireditvi. V nedeljo, 3. marca, shod pomožnih članov Marijine legije. Druga prireditev je bila naslednje nedelje, ko je Društvo Najsvetejšega imena imelo svoj redni sestanek in nato družabno popoldne ob enem s skavti. Poleg kosila je bil prikazan trojni film.

Poročila sta se v župniji Brezmadežne Pavel Založnik in gđc. Antonija Justin. Krščen je bil v isti župniji Roy Michel Slameršek, sinček Mirka Slamerška in Angele roj. Vonta.

„KDO NOSI V ŠKOFIJI ZADNJO ODOGOVORNOST PRED BOGOM?“

(Nadaljevanje s 3. strani)

dica je prej ali slej, da mora brez zaslisanja in brez možnosti zagovarjanja in obrambe svojega stališča izginiti iz šole. Tako se bližamo vedno bolj kaotičnemu stanju, ko naše duhovnike ne bo več nastavljal in premeščevala cerkvena oblast po danih objektivnih dušnopastirskih potrebah, temveč razna društva staršev in tisti narodni nestrpneži, ki se spretno skrivajo v ozadju. Nek takšen nestrpnež „častnega“ formata, ki živi v veliki meri od našega slovenskega ljudstva, je na primer v Dobri vesi ob priliki slovenskega evharističnega obhoda na praznik sv. Rešnjega Telesa šel od ženske do ženske in jim naročal, naj za božjo voljo molijo vendar nemški rožni venec, ker bi se ob slovenski javni molitvi tujci lahko „zgrazali“.

Vemo, da ima naš prevzvišeni nadpastir dobro, blago srce, odprto srce tudi za naše potrebe in da bi rad upošteval naše pravice, če bi drugi tega zavestno in sistematično ne preprečevali.

Pri tem pa le ostane odprto nadvse važno vprašanje: KDO nosi danes pred Bogom zadnjo odgovornost za usodopolna dejstva, da slovenski duhovniki ne smejo več postopati po svoji vesti, da se v šoli ne smejo več posluževati družinskega jezika, da ne smejo v šoli z otroki moliti v tistem jeziku, v katerem z njimi doma njih starši opravljajo običajne družinske molitve?

KDO nosi zadnjo odgovornost pred Bogom, da se postavljajo naši duhovniki na zatožno klop in jih sodijo ljudje, ki so vse drugo kot prakticirajoči katoličani? — KDO nosi v škofiji zadnjo odgovornost pred Bogom, da cela vrsta naših otrok po raznih farah kljub prijavi k dvojezičnemu pouku leto in dan ne sliši več slovenske besede — Ali tu, g. generalni vikar, ne vidite krivice, — tu, ko gre za naravno pravo našega slovenskega človeka in za od Vas tako poveljevano pravico staršev?

KDO nosi končno zadnjo odgovornost pred Bogom za obstoječi manjšinski šolski zakon v današnji obliki: država ali cerkvena oblast? — Država je širokogrudno predlagala pri formulaciji tega zakona materinščino za učni

jezik krščanskega nauka, cerkveni zastopniki pa so to edino pravično in krščansko rešitev preprečili in določili za manjšino krivično formulacijo, ki praktično izključuje materinščino pri veronauku in poleg tega omogoča — kar je v nasprotju z vso cerkveno prakso — učiteljem-laikom ne glede na njih svetovni nazor, da „nadzirajo“ naše katehete pri poučevanju veronauka na dvojezičnem ozemlju.

KDO nosi slednjič odgovornost pred Bogom v deželi za porazno dejstvo, da tpijo naši duhovniki na svojih postojankah dostikrat „pravo mučeništvo“? Na eni strani jim vest kot najvišji sodnik velevala dejanja, ki jih cerkvena oblast s svojimi odloki izrečno prepoveduje. Na drugi strani pa jih vsak lako napada in toži na najvišjem mestu in le malo je slučajev, da bi vzelo cerkveno predstavništvo v določenih primerih naše duhovnike v zaščito in bi jim nudila možnost obrambe! Tako ni čuda, da se je ob tem žalostnem stanju v zadnjih letih osem slovenskih bogoslovcev izneverilo svojemu poklicu. Mlad človek bi moral imeti živce in svetniško stanovitnost, da bi si še upal po teh poraznih spoznanjih vršiti duhovniško službo na dvojezičnem ozemlju.

Dolgo smo čakali, ponovno prosili, a vsa naša dokazovanja so bila na žalost zaman! Nikdar nismo grozili s štrajkom ali izstopom iz Cerkve, kot z uspehom grozijo gotovi, cerkveni oblasti znani ljudje. Spričo zadnjih dogodkov v Dobri vesi, ki so verjetno samo začetek že dolgo vsestransko zasnovane večje akcije, pa ne moremo več molčati, ko ni človeka v škofiji, ki bi imel pogum in bi čutil dolžnost, braniti naravne pravice manjšine, potem apeliramo na pravični čut vesoljne Cerkve, apeliramo na krščansko čuteči svet zunaj naše dežele!

Narodni svet koroških Slovencev

PO ŠPORTNEM SVETU

Južnoameriško nogometno prvenstvo. V La Paz in Cochabambi v Boliviji se je odigralo 21. južnoameriško nogometno prvenstvo, ki so se ga udeležile reprezentance Argentine, Brazila, Bolivije, Peruja, Kolumbije, Paragvaja in Ekvadorja. Čile in Urugvaj nista poslala moštev na to tekmovanje.

Argentinska reprezentanca je bila

precej na hitro sestavljena, ker nekateri tehnični voje niso hoteli sprejeti mesta, češ, da je premalo časa za pripravo in pa ker nekateri klubi niso privolili v vključitev svojih igralcev v reprezentanco. Brazil pa je poslal kar reprezentanco iz notranjosti države, brez zastopnikov iz Ria in Sao Paula.

Prvo mesto je zasedla Bolivija — nekaj po sreči iz klimatskih razlogov — 3000 m nadmorske višine prav gotovo precej vpliva. Bolivijci so premagali Argentino 3:2, Brazil 5:4, Kolumbijo 2:1, Peru 3:2, Paragvaj 2:0 z Ekvadorjem pa so igrali neodločeno 4:4. Drugo mesto je zasedel Paragvaj, tretje pa Argentina.

Bolivijci so hoteli zmagati na vsak način, saj go bili komentariji v listih, da je Bolivija pripravila prvenstvo zato, da bo osvojila najvišji naslov. To ji je uspelo, ker so igralci dali vse od sebe, čeprav daleč zastajajo po tehniki od Brazil, Peruja in Argentine ter Paragvaja.

Po zmagi pa so se začele velike slovesnosti. Vlada je odredila poseben dan za narodni praznik, gospodarsko ministrstvo pa sedaj preučuje, kakšno nagrado naj bi dali moštvu. Poleg tega pa so pričeli tudi z nabirkami med ljudstvom, da bi igralcem kupili hiše in avtomobile.

OBVESTILA

Zbirališče narodnih noš na VIII. slovenskem dnevu je 2 uri pred sv. mašo, t. j. ob 9. uri zjutraj.

Občni zbor fantovskega odseka v Našem domu v San Justu bo v soboto, 20. aprila ob 20 v Našem domu.

Občni zbor odseka SFZ v Ramos Mejia, se bo vršil v soboto, 20. aprila ob 20 v Slomškovem domu.

Vse rojake opozarjamo na predavanje dr. Pavla Krajnika, ki bo podal zgodovinski pregled in govoril o pomenu prihoda svetih bratov Cirila in Metoda med Slovane. Kulturni večer, ki bo posvečen 1100-letnici tega znamenitega dogodka, se bo vršil v Slomškovem domu v soboto, 27. aprila zvečer. Slovenski srednješolski tečaj bo v soboto, 27. aprila, ob 15,30 v Slovenski hiši in ne 20. aprila.

Informativni sestanek članov Slovenske hranilnice z. z. o. z. bo v soboto, 27. aprila 1963 ob 20 na aveniidi San Martín 263, 1. nadstropje desno, Ramos Mejia. Na dnevnem redu so poročila upravnega in nadzornega odbora in bilanca za leto 1962. Vsi člani vljudno vabljeni! Odbor.

Družabna pravda ponovno obvešča vse svoje člane in članice, da bo dne 1. maja imela svoj redni občni zbor v Slovenski hiši. Ob 9 sv. maša za žive in mrtve člane Družabne pravde; po maši občni zbor.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

je pričel spet s poukom in vstopil v svoje redno tretje leto.

Vsi srednješolci, posebno še Vi, ki ste letos prestopili prvič prag gimnazij, trgovskih šol in učiteljskih, prisrčno vabljeni.

Nasvidenje na Ramón Falcónu, v soboto 27. aprila točno ob 15,30 in nato vsakih 14 dni!

Kdor se ni vpisal doslej, naj se priglasi koj prvo uro gospodu profesorju.

PRED POUKOM PRILOŽNOST ZA PETJE IN TELOVADBO!

Občni zbor Slovenske fantovske zveze bo v nedeljo, 28. aprila ob 10,30 v Slovenski hiši na Ramón Falcónu 4158.

Odbor SKAD-a vabi vse akademike in prijatelje na proslavo obletnice svoje organizacije. Vršila se bo 1. maja ob 19 v prostorih Sanmartinskega doma, Córdoba 129.

Letošnji kulturni večeri SKA se bodo pričeli v soboto, 4. maja, ob 7 v dvorani pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Prvi večer bo posvečen 50. knjižnemu izdanju SKA.

Starši! Fantiči! Dekliči! Izredno lepa prireditev, namenjena prav vsem otrokom Velikega Buenos Airesa, bo v nedeljo, 19. maja, popoldne na vrtu Slomškovega doma. Na sporedu otroška tombola z izredno lepimi dobitki!

NE POZABITE!

V nedeljo, 28. aprila (v primeru dežja pa naslednjo nedeljo) bo v Slovenskem domu v San Martinu

PROSLAVA II. OBLETNICE

BLAGOSLOVITVE DOMA

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

NOVO SLOVENSKO MIZARSKO PODJETJE

BIPEGRO

Bidovec - Petek - Grohar

IZDELUJE MODERNA POHIŠTVA (SPALNICE, JEDILNICE, KNJIZNE OMARE, PLAKARJE itd.)

República de Chile 3036

San Justo

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO BUCARI & GALLETTI

Avda de Mayo 302

Ramos Mejia

T. 658-7083

Vse za dom, in kot vedno, najboljša kakovost in najboljše znamke TV, hladilniki, šivalni in pralni stroji, štedilniki itd. Cenjenim odjemalcem sporočamo, da tudi že lahko postrežemo z najboljšim pohištvom vseh slogov, kakor tudi z velikimi izbiri kuhinjskega pohištva po najugodnejših cenah in z dolgoročnim odplačevanjem.

Naša ponudba TV velikega aparata (gran angular), sestavljen iz najboljšega uvoženega materiala po 1500 pesov na mesec.

Obišcite nas in prepričajte se!

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

„Da, pet let je že od tedaj,“ je vzdihnila Helena. Rahla rdečica ji je pokrila lice. Slavica, ki je bila segla po njeni roki, je čutila, da se ji trese.

„Helenček,“ je zaprosila mehko odpuščanja. Nato pa je začela pripovedovati o letovišču. Le mimogrede je švrknila zdaj pa zdaj po učitelju, kako je kaj s kroki in Veronikinimi pridigami in ali že zna po francosko: kravarepma kontravoje, ali je že našopal veriverico, katero je ustrelil pred petimi leti in kako se godi njegovi najmlajši hčerki.

„Prvi zob je dobila,“ je odvrnil učitelj in je menil, da je začetek dober. Župnik se je menil s Heleno. Slavica je poslušnila čudno resna njiju pogovoru in se zopet razvezala v naglo, skoraj rezko veselje. Potem je postala nestrpna in povesila oči pred župnikovim pogledom. Helena je rekla mirno:

„Nervozna si, Slavica.“

„Morda je tu že prehladno?“ je vprašal župnik.

„Ni ne,“ je vzklila Slavica in planila kvišku. Po vrtu so se oglasile stopinje. Poznik je prihajal. Planila mu je nasproti in se mu obesila za roko in potožila:

„Da si le že tu. Strašno so dolgočasni.“

„Seveda, Rosandića ni med njimi,“ je šepnil šaljivo.

„Molči,“ je vzklila.

Sedla je znova in molčala. Skoraj nejevoljno je motrila Heleno, ki je slonela na moževem ramenu in mu gledala v obraz, ki je na njem ležala mirna svetloba z luči. Pogovor je bil mimo mode do novih življenjskih razmer. Bil je moder pogovor dveh mož, ki sta bila vzrastla vsak svojo rast do popolnosti in ti trezne sodbe. Poznik je mirno dolečeval, župnik je z nekako boleščjo kazal, kako bi moralo biti.

„Svet tone v materializmu,“ je govoril. „Propadamo. Kakšna pa je še etika naših dni? Sila in moč gospodarite. Poglejte države, narodno gospodarstvo! Poglejte bedo vstajajočega četrtega stam. Svet je znorel. Pleste si bič, da ga božje roke huje ne bi mogle splesti. Poglejte v žalost našega rodbinskega življenja! Ne, tega napredka ne želim svojim ljudem. Je že boljše zanje, da ostanejo ubogi, a čisti hribovci in kozari.“

„Ali menite, da moremo uteči temu, kar mora priti?“ je vprašal Poznik.

„Ustavljati se mu moramo,“ je dejal župnik.

Tedaj se je Slavica kakor predramila in pomerila nekam rezko duhovnika:

„Gospod župnik, ali mislite kandidirati?“

Župnik je osupnil.

„Ne!“ je odgovoril kratko.

Slavica se je zmedla, zbledela in se zgrudila na stol. Medlo je šepetnila: „Odpustite!“

Slovesen molk je legel med goste. Župnik se je posilil v nekako vedrost, se dvignil in napolnil zopet drobne čaše. Nato je vzel svojo in rekel:

„Tako torej! Še enkrat našima milima farankama prisrčen pozdrav. Bog in domovina!“

„Bog in domovina!“ je jeknil navdušeno učitelj.

„Slavica,“ je tedaj vprašala začudenno Helena, „kaj pa je s teboj noč?“

Doteknila se ji je roke in čutila, da kar peče. „Kaj je s teboj?“

„Nič, domov pojdim,“ je rekla hlastno Slavica. Helena pa je vzklila:

„Moj Bog, saj kar goriš. Mrzlična si.“

„Trudna sem,“ je rekla Slavica nejevoljno. Poslovili so se hitro, skoraj nevljudno. Pozniku ste se obesili sestrin na levo in desno roko. Učitelj Sivec je šel v spodobni oddaljenosti za njimi. Ko so utonili v Koširjevi veži, se je zavedel in se obrnil domov. Iz župniškega vina in sladkega pikolita je rastla pesem na njegov jezik:

„Gloriosa, edina! Kraljica mojih sanj, roža skrivnostna in mojem vsakdanjem življenju. Kje so besede, da te vanje odenem, kje je zvok, da te z njim zapojem? Gloriosa, kaj je tvoja skrivnost, kaj je žalost tvoje svetle duše? Ali si res samo trudna, ali pa drugače trpiš, iz želje po neznanem? Saj si bi-

la zares bolna nočoj! Saj si kakor dete tavalala iz sence v luč, silila se, da bi bila vedra in nisi mogla biti. Kaj skrivaj, kam sanjaš? Ko si odšla na Bled, še nisi trpela. Ko si se nenadno vrnila, te nisem spoznal. Gloriosa, ali si za vedno umrla? Gloriosa, dete!“

Sivec je vstopil v svoj dom. Žena je pogledala topo po njem. Sedel je za mizo, kjer ga je čakala mrzla večerja.

„Koširjevi ste se vrnili,“ je rekel, „zasedli smo se pri župniku.“

Pogledal je po ženi in je videl, da ni dobre volje.

„Ali si zato huda?“ je vprašal.

„Ne,“ je rekla kratko.

„Ali so otroci bolni?“ je vprašal.

Zmajala je z glavo.

„Ali tebi sami ni kaj prav?“

Žena je molčala.

„Hudirja, jezik vendar imaš,“ je menil učitelj nejevoljno. „Kaj pa je?“

Obrnila se je v spalno sobo. Na vratih je postala in se ozrla s solzami v očeh po njem. Tedaj je razumel, skočil k njej in dejal:

„Božja volja, Veronika. Štiri rediva, bova tudi še peto. Le pogum!“ In je utonil za ženo v sobo, mrmraje svojo uspakanko: „Malbroughe's-en va-t-en guerre...“

Helena in Poznik sta slonela tesno drug ob drugem ob odprtem oknu in poslušala v tihi nočni pokoj. Mehek veter je poigraval z okenskimi zastorom za njima. Voda je šumela v korito sredi

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA Concesión N 3324

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

KUPUJTE

črtice o domobrancih v ljubljanskih partizanskih zaporih!

Kremžar Marko:

SIVI DNEVI

Broš. \$ 160,—, vez. 200,—

SLOV. KULTURNA AKCIJA